

Nr 88.

Av herr **Sandberg m. fl.**, om ändrade grunder för statsbidrag till byggande av enskild väg m. m.

Vid 1944 års riksdag beslöts att bidrag till underhållet av enskild väg skulle utgå med 60 % av den kostnad vartill underhållet av vägen skäpligen må uppskattas. I undantagsfall, där väghållningen kan anses vara i särskilt hög grad betungande för väghållarna, må det årliga bidraget bestämmas till 70 % av den uppskattade kostnaden. Motsvarande procenttal voro förut 50, respektive 60 %.

I motioner (I: 85 och II: 103) hade yrkats, att bidragsprocenten till såväl underhållet som byggandet av väg skulle utgå med 70 % och den särskilda bidragsprocenten vid betungande väghållning med 80 %.

Statsutskottet avstyrkte motionerna, men reservation avgavs av ett antal ledamöter, vilka i fråga om bidragsprocenten yrkade på en höjning av densamma till 60, respektive 70 % i vad avsåg underhållet. Kamrarna stannade i olika beslut, varför frågan avgjordes vid gemensam votering, varvid riksdagen biträdde andra kammarens beslut, som innebar bifall till reservationen i nu berörda hänseende.

Beslutet innebär sålunda en viss höjning av bidragsprocenten till underhållet, men storleken av bidraget till byggande av väg samt bidraget för iståndsättning av bro eller färja eller för ombyggnad av trummor å vägen, vilket kan utgå i samband med att underhållsbidrag första gången beviljas, kvarstår oförändrat vid 50 % av den beräknade kostnaden för nämnda arbeten. Goda skäl synas emellertid föreligga för att också bidragsprocenten vid byggande och iståndsättande av väg höjes till samma nivå som för underhållet. Därmed nås också överensstämmelse med vad tidigare varit fallet beträffande förhållandet mellan ifrågavarande procentsatser.

I de förutnämnda motionerna hade bland annat framhållits, att statens ansvar för vägväsendet genom att staten övertagit den allmänna väghållningen kommit att framträda tydligare samt att mot bakgrunden härav vägbördan för de enskilda väghållarna kändes desto tyngre, i all synnerhet som de oftast vore fattiga människor, bosatta i glest befolkade trakter. Statsutskottet yttrade, att envar måste finna dessa synpunkter behjärtansvärda.

Förvisso måste det också anses synnerligen nödvändigt att lätta bördorna för de enskilda väghållarna. Den lättnad, som erhöles genom fjolårets beslut i fråga om underhållet, var tacknämlig, om än icke av önskvärd

storlek. Samma skäl som gällde för detta beslut måste emellertid i allt väsentligt anses tala för att även bidraget till byggandet av enskild väg höjes till samma storlek som för underhållet. Detsamma gäller givetvis även för iståndsättningsbidraget.

Allmänt torde erkännas det berättigade i strävandena att med statsmakternas stöd söka skapa bättre förhållanden i olika avseenden på landsbygden. I den mån resultat ernås, vinnes en större rättvisa emellan olika folkgrupper samt motverkas den oroväckande stora flykten från landsbygden. I dessa strävanden utgör åstadkommandet av förbättrade kommunikationer samt icke minst en rättvis fördelning av kostnaderna för dessa, ett betydelsefullt led. Därför måste även frågan om de enskilda vägarna undan för undan föras fram emot en bättre ordning, till dess en lösning ernås, som kan kallas god.

Departementschefen framhåller, att det för närvarande föreligger vissa skiljaktigheter i grunderna för statsbidrag till anläggning av här ifrågavarande vägar och andra vägar av enskild natur. Sålunda kunna skogsvägarna, om än i undantagsfall, komma i åtnjutande av högre statsbidrag än här ifrågavarande enskilda vägar. Han förordar därför sådan ändring i gällande bestämmelser angående statsbidrag till enskild vägghållning, att byggnadsbidrag må, där synnerliga skäl därtill äro, efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall beviljas med högst 75 % av beräknade kostnader för vägbyggnaden, i likhet med vad som gäller för de nyss nämnda skogsvägarna. Förslaget synes välgrundat, men ändringen kan givetvis endast i ett mycket begränsat antal fall leda till en höjning av bidraget utöver den allmänna procentsatsen. Den sålunda föreslagna jämkningen i bidragsgrunderna bör alltså icke utesluta eller göra överflödigt en höjning av den allmänna bidragsprocenten, som i och för sig är välmotiverad.

Anslaget till ifrågavarande ändamål utgör för innevarande budgetår 1 200 000 kronor. Departementschefen föreslår en höjning för nästa budgetår till 1 500 000 kronor. Med hänsyn till det särskilt stora behovet och angelägenheten av dessa vägar måste dock denna höjning anses för blygsam.

I juli 1944 hade nämligen, enligt från länsstyrelserna inhämtade uppgifter, förelegat ansökningar om bidrag till sammanlagt 850 företag med en total väglängd av cirka 147 mil och en beräknad byggnadskostnad av ca 13 720 000 kronor. En stor del av dessa ansökningar hade inlämnats redan år 1939 eller tidigare. Länsstyrelserna hava efter avsevärda reduktioner kommit fram till ett arbetsprogram, vilket för budgetåret 1945/46 beräknades draga en kostnad av 2 500 000 kronor. Därav skulle 1 840 000 kronor belöpa på bidrag till nya företag. Departementschefen har i likhet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansett sistnämnda belopp böra ned sättas till 840 000 kronor, alltså en reduktion med 1 000 000 kronor ut-

över den stora nedprutning som länsstyrelserna förut företagit. En sådan nedsättning av anslagsbeloppet kan dock icke anses skälig. Det av länsstyrelserna beräknade beloppet måste i stället anses såsom ett minimum, så mycket mer som den här föreslagna höjningen av bidragsprocenten även gör en ökning av anslagsbeloppet nödvändig.

På grund av det anförda få vi alltså yrka,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i grunderna för statsbidrag till byggande av enskild väg, att bidrag må utgå med högst sextio procent av beräknad kostnad för anläggningen av väg, dock att byggnadsbidrag må, då synnerliga skäl därtill äro, efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall beviljas med högst sjuttiofyra procent av nämnda kostnad,

att för iståndsättning av bro eller färja eller ombyggnad av trumma å väg må, i samband med att årligt underhållsbidrag för första gången beviljas för viss väg, utgå ett särskilt bidrag med högst sextio procent av den beräknade kostnaden för sådant arbete,

att till bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

Stockholm den 17 januari 1945.

O. E. Sandberg.

Sven J. Vigelsbo.

Gottfr. Fröderberg.

And. Stjärne.

*Gösta Skoglund,
Umeå.*

Evald Ericsson.

*Andr. Andersson,
Gisselås.*

J. O. Gavelin.

Carl Lindmark.

*Nils Jönsson
i Rosshol.*

Ruben Swedberg.

*Magnus Nilsson
i Varuträsk.*

Carl Björling.

Uddo R. Jacobson.

Wald. Svensson.

*Edvin Jacobsson
i Igelsbo.*